

Manuela Sánchez és usuària del mont de pietat de "la Caixa" des de fa molts anys. Diu que aquest sistema li dona la tranquil·litat i la comprensió que un banc no pot oferir.

“Empenyoro les joies i, quan cobro la pensió, vaig pagant el crèdit”

Els monts de pietat, vinculats a caixes d'estalvis, concedeixen crèdits a baix interès amb l'única garantia d'una joia d'or –i en alguns casos obres d'art–, que el client pot recuperar si torna els diners. D'ençà de la crisi, l'empenyorament també és un recurs per a les classes mitjana i alta.

Sense targeta de crèdit ni compte corrent en una entitat financera. Sense pagar comissions per cada gestió i, sobretot, amb la tranquil·litat que si un mes no pot pagar no serà penalitzada. Manuela Sánchez ha trobat en el mont de pietat de “la Caixa” una via de supervivència econòmica que li permet d’“anar passant sense angoixa”.

És una de les 200.000 persones que cada any recorren als empenyoraments de joies i obres d'art per a aconseguir crèdit instantani en la vintena de monts

de pietat que encara funcionen a l'estat espanyol, que l'any passat van deixar gairebé 600 milions d'euros. Vinculades a caixes d'estalvis –ara bancs–, són més una entitat social que no pas un negoci financer. “No hi ha pressions ni comissions abusives ni penalitzacions. Hi ha comprensió i, sobretot, voluntat d'ajudar. Sort en tenim”, assegura la Manuela, que acaba d'acollir-se a una pròrroga d'un any per a recuperar les joies que va empenyorar l'any passat. Aquesta vegada no ha pogut liquidar el préstec de 1.500 euros en un any.

“Vaig molt més justa, i he vingut a demanar la pròrroga. Però no em plantejo de renunciar a les joies, tenen un valor sentimental molt alt.” És clienta del mont de pietat de “la Caixa” des de fa molts anys. Podria haver venut les seves joies per 4.000 euros en una botiga de compra-venda de joies, però “és l'únic que tinc, i les necessito per a anar-les empenyorant periòdicament”. Aquí li donen 1.500 euros cada vegada que sol·licita l'empenyorament, a un interès del 9% anual, que la Manuela troba “molt raonable”. Amb aquests

diners fa front “al dia a dia”, i quan pot estalviar algun cèntim de la pensió de vidua, “de seguida faig un pagament al mont de pietat”. “Els pobres hem de viure així. Bé, els pobres que almenys tenim alguna joia per a empenyorar.” Allò que més valora d’aquest sistema de crèdit és “que no et tracten com un desgraciat, miren d’ajudar-te perquè puguis recuperar les joies, i tot són facilitats, a diferència dels bancs, que pressionen i castiguen sense miraments algú que esporàdicament no pot pagar el deute”. De fet, la Manuela fa anys que no trepitja una entitat financera convencional.

Socors ocasional. Als monts de pietat també hi recorren persones que tenen una necessitat momentània de diner líquid, i que no poden esperar a la burocràcia de l’entitat financera i tampoc no volen perdre la joia venent-la en una botiga de compra-venda. I és aquí on, d’ençà de la crisi, els monts de pietat han començat a rebre visites inesperades. Classe mitjana i classe alta. Empresaris que empenyoren joies per a pagar nòmines. Senyores de la part alta de Barcelona acostumades a lluir joies ben pesants. Un matí de juliol, dues senyores entren discretament a l’oficina del mont de pietat de “la Caixa” a tocar de la plaça de Catalunya. Duen una bossa. Agafen tanda per a fer una taxació. Però no volen parlar, i molt menys sortir en una foto. La discreció i la preservació de la intimitat és un altre pilar bàsic dels monts de pietat, perquè hi ha molts clients que se senten avergonyits, sobretot arran de la crisi.

De seguida es veu, en la cua que es forma a partir de les deu del matí, qui es troba incòmode i qui està acostumat a visitar aquesta entitat. El col·lectiu llatinoamericà i l’ètnia gitana hi tenen una gran tirada. I no els fa res de parlar-ne. La seva cultura sempre ha valorat força la possessió de joies, i ara els va molt bé d’haver-les conservades. La Pilar, d’origen colombià, ha vingut a fer l’últim pagament que tenia pendent del seu crèdit de 1.600 euros: “Finalment, avui puc recuperar les meves joies. Fa un any que em vaig quedar tres mesos sense feina; no coneixia aquest mont de pietat i una amiga me’n va parlar. Vaig venir i,

“Amb la crisi, la classe alta també ha hagut de recórrer als monts de pietat”

Leandro Márquez (Almería, 1957) és director del Mont de Pietat de “la Caixa”, l’única entitat de crèdit d’aquesta mena que sobreviu al Principat, i que des del 2010 forma part de MicroBank, el banc social de “la Caixa”.

—Un mont de pietat concedeix diners a l’instant, en canvi d’una joia d’or i d’un baix interès. En els temps que corren, no és un risc elevat, des del punt de vista de negoci financer?

—La majoria dels clients tornen els diners i recuperen la seva joia. Això vol dir que el sistema funciona. A diferència de les entitats financeres convencionals, en un mont de pietat els crèdits són automàtics, sense estudis, només amb la penyora, i el termini per a retornar els diners és més lax. Perquè no és un negoci estrictament financer, sinó una eina social per a ajudar la gent amb necessitats esporàdiques que queden excloses del sistema bancari. Som l’últim auxili per a qui necessita diners ràpidament.

—Bé heu de fer negoci.

—No és ben bé negoci, però fer prou operacions perquè el servei no pugui ser mai qüestionat. Quan un servei és subvencionat, pot arribar a ser qüestionat i, per tant, desaparèixer. Actualment, es cobra un interès anual del 9%, i si no es pot pagar el primer any es concedeix una pròrroga. Fem tant com podem perquè el client recuperi la peça empenyorada. La subhasta és sempre l’últim recurs.

—Els clients fan tant com poden per pagar, perquè volen recuperar la joia.

—Exacte, perquè sovint té un valor sentimental. A diferència de les cases de compra-venda d’or, aquí la joia es pot recuperar. I això es nota en la responsabilitat del client per a pagar el crèdit com més ràpid millor.

—Si no hi ha més remei, subhasteu la peça per a recuperar la vostra inversió. Aquí s’hi fa negoci?

—Evidentment, el mont de pietat recupera els interessos i els diners prestats, però tot allò que s’obté de més en una subhasta pública va a parar directament al client.

—Amb la fuetada de la crisi heu constatat l’arribada de nous perfils d’usuari del mont, més enllà dels col·lectius amb més dificultats?

—I tant. Aquest servei s’ha anat universalitzant. Hi ha col·lectius exclosos del sistema financer tradicional perquè no tenen sou, i aquests són habituals, però constatem l’arribada assídua de nou col·lectius, per exemple gent que tenen un petit negoci, gent de classe mitjana i fins i tot de classe alta. La crisi ha fet que una altra mena d’usuaris hagin de recórrer als monts de pietat, perquè potser tenen propietats, però no pas diner líquid.

JORDI PLAY

Les taxacions de les joies per a empenyorar es fan al moment, i el client se'n va amb els diners a la butxaca o ingressats al compte. El mínim del crèdit és de 300 euros, amb un interès anual del 9%.

sense demanar-me papers ni explicacions, em van taxar les joies i em van donar els diners al moment. El sistema està molt bé, sobretot per a persones que no tenim aquí la família que ens pugui ajudar si ens sobrevé una urgència econòmica. Però vull recuperar els anells, perquè són de la meua mare i del meu casament.”

Bons pagadors. Fins i tot més que els clients d'una entitat financera convencional, si jutgem per la disparada taxa de morositat que registren els darrers anys. Prop del 90% dels clients recuperen les joies en el termini ordinari d'un any, de manera que l'entitat no es troba obligada a subhastar les peces per a recuperar els diners prestats –de mitjana, uns 600 euros– i els interessos corresponents, sense que es requereixin avals addicionals. També hi ha qui recupera la joia en poques setmanes, i retorna la totalitat dels diners de cop. Però quan ja no hi ha més pròrrogues possibles –fins a dos anys– o el client declara que prefereix subhastar l'objecte perquè es veu incapaç de complir, el mont de pietat inclou la joia

en el seu catàleg de subhasta pública i el posa a la venda de seguida i a bon preu. Justament, les subhastes de joies d'or no tan sols no es ressenten de la crisi sinó que van a l'alça, atès l'encariment d'aquest metall preciós.

Quan la peça empenyorada s'ha venut, el client passa comptes amb el mont i en pot obtenir uns diners extra i tot, perquè el mont de pietat només recupera l'import del préstec i els interessos pactats. La resta és per a l'ex-propietari de la joia i, tenint en compte que el preu de l'or augmenta des de fa anys, el prestatari no es troba en la situació d'haver de posar diners de la butxaca per a arribar a satisfer totalment l'import del crèdit i els interessos, com sí que passa en el cas de l'embargament d'un habitatge.

Aquesta manera de funcionar, que forma part de la genètica dels monts de pietat que van aparèixer al segle XV a Itàlia, és una de les diferències respecte a un establiment de compra-venda d'or, que taxa la joia, això sí, a un preu sovint més elevat que al mont de pietat. Les taxacions del mont són rigoroses –segons el mont de pietat,

el crèdit concedit està entre el 60% i el 100% del valor real de la joia o l'obra d'art, tot i que el fet més habitual és que se'n concedeixi el 70% del valor–, però no abusives, com han denunciat diverses associacions de consumidors respecte a les cases de compra-venda.

Les diferències amb el servei que ofereix una entitat financera convencional també són grans. D'entrada, al mont de pietat no hi ha paperassa, ni estudis del perfil de client. Tant és si el sol·licitant té nòmina i casa en propietat, si és resident amb permís o sense, o fins i tot si és un empresari amb americana i corbata que necessita fer un pagament i posa sobre la taula un *Rolex* d'or. Només importa la penyora que el client lliuri en canvi dels diners. D'una altra banda, al mont de pietat s'hi pot sol·licitar un crèdit de 100 euros o de 5.000. Legalment, no hi ha establertes quantitats mínimes ni màximes, tot i que cada mont de pietat posa els seus límits.

I el fet més rellevant: en cas d'impagament del crèdit, el mont no pot embargar el compte corrent ni cap

propietat del prestatari. Simplement es queda la penyora, la subhasta i retorna al propietari els diners de més derivats de la venda. I, encara més, qui no paga, no passa a allargar les conegudes llistes de morositat que més tard impedeixen de contractar segons quins serveis.

Drames familiars. Ara, no és or tot el que lluu. Sobretot des que va esclatar la crisi, l'any 2008, que a les oficines dels monts de pietat es viuen autèntics drames familiars. Persones que mai no s'haurien imaginat que es trobarien en la necessitat de desfer-se de les joies familiars per a poder menjar, ara agafen número i fan cua. A la seu barcelonina hi arriba una àvia acompanyada de la filla, el gendre i la néta.

Abans de pujar al pis superior, els demanem per què han vingut al mont de pietat: "Perquè això és la llei del més fort. Tots ens roben: el govern i també totes les caixes i els bancs, inclosa la que és propietària d'aquest mont de pietat. O empenyorem les joies o no mengem. Això és una vergonya", exclama enrabada la filla de la senyora que és a punt de posar les joies sobre la taula perquè li donin un préstec. Explica que la seva mare és "una pensionista sense ni cinc", i lamenta que "la societat no sigui capaç d'unir-se per a sortir al carrer a protestar".

Creu que "si tots deixéssim de pagar als bancs, les hipoteques o els préstecs, els banquers no tindrien més remei que deixar d'abusar, i els polítics també haurien de respondre per la indecència que implica que moltes famílies que hem treballat tota la vida ara ens trobem anant amb una senyora gran a empenyorar les joies per a poder cobrir necessitats bàsiques". En sec, la dona talla la conversa i puja escales amunt seguint la família. A partir de migdia, l'afluència de públic al mont de pietat de "la Caixa" fa palès que hi ha moltes més famílies que es troben igual.

La dificultat d'accedir al crèdit ordinari en una entitat, afegida a la taxa de desocupació i a la constant pujada de preus de béns i serveis, ha fet que els monts de pietat tornin a ser, com ho van ser els anys 70, el refugi de milers de persones que necessiten auxili ocasional. Per a alguns, haver de

Sufragi de les ànimes i socors dels vius

MONT DE PIETAT LA CAIXA

Salvar els més pobres de les grapes dels usurers –que arribaven a cobrar un 130% d'interès– oferint diners a l'instant en canvi de l'empenyorament de tota mena d'objectes, que es podrien recuperar quan el prestatari retornés els diners. Aquest és l'origen dels monts de pietat, nascuts a Itàlia a la segona meitat del segle XV. Inicialment, foren entitats totalment benèfiques, que prestaven els diners sense cobrar interès a camperols, artesans i petits comerciants, i es finançaven l'activitat a través de la captació de dipòsits en metàl·lic, les ajudes d'entitats religioses –el catolicisme prohibia als cristians de fer préstecs amb interessos– i de la institució monàrquica.

A casa nostra, el primer mont de pietat, Nostra Senyora de l'Esperança, va obrir portes a Barcelona l'any 1749. Quan neixen les caixes d'estalvis, la majoria creen paral·lelament un mont de pietat, tret del cas de "la Caixa", en què va ser primer el mont que no pas l'entitat financera, per a atendre els clients que no podien accedir al crèdit ordinari. I fins fa poques dècades, s'hi podia empenyorar qualsevol objecte amb un cert valor, des dels coberts i el parament de la llar, fins a la màquina de cosir, a més de joies i múltiples objectes que no sempre tenien un gran valor econòmic, però sí sentimental.

El mont de pietat de "la Caixa", per exemple, es va trobar amb un munt de màquines de cosir de senyores que les havien hagudes d'empenyorar. Però sense la màquina no podien treballar i, per tant, no haurien pogut tornar el crèdit. De manera que l'entitat va decidir d'habilitar una sala a la seu del mont de pietat (a la plaça de Catalunya de Barcelona), on les cosidores podien anar a fer servir la màquina. Com es pot veure a la imatge, els infants acompanyaven les mares durant la jornada laboral.

Progressivament, i sobretot per les dificultats d'emmagatzematge i de venda en subhasta en cas d'impagament, els monts de pietat van anar limitant els empenyoraments a les joies d'or i argent.

recórrer a aquest servei és motiu de vergonya, però per a molts altres és l'últim recurs per a poden anar endavant. Amb vergonya de la clientela o sense, als monts de pietat s'hi poden

veure corbates i ensumar perfums cars. Una prova indiscutible que la crisi ja ha tocat totes les capes de la societat.

Gemma Aguilera